

Nr 478.

Av herrar Ericsson i Sörsjön och Sundström i Vikmanshyttan, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 128, med begäran om bemyndigande att utfärda bestämmelser om hyresbidrag till ovana skogsarbetare.

Dels på grund av att importen av fossilt bränsle åtminstone tills vidare blivit helt avstängd, dels också därigenom att för vedavverkning synnerligen otjänliga väderleksförhållanden varit rådande under hösten och förvintern har situationen på bränslemarknaden blivit mycket allvarlig. Detta framgår med all önskvärd tydlighet av det förhållandet, att beträffande det för bränslesäsongen 1945/1946 beräknade behovet för bränsle- och kolningsändamål, omfattande ca 50 miljoner m³, hade den 31 januari innevarande år avverkats endast ca 10,5 miljoner eller nära 10 miljoner m³ mindre än vid samma tidpunkt föregående år. Då man dessutom har anledning räkna med, att den för bränslesäsongen beräknade kvantiteten på grund av importavstängningen icke heller kan anses tillräcklig, så är det uppenbart att särskilda åtgärder äro nödvändiga, om bränsleförsörjningen skall kunna tryggas på ett tillfredsställande sätt. Med anledning härav har produktionsplikt ånyo måst tillgripas, men självfallet bli ju verkningarna av denna åtgärd beroende av huruvida erforderlig arbetskraft kan anskaffas eller icke. I vissa fall kan det nog tänkas att avverkning ändå icke sker, beroende av att de fastställda normalpriserna per m³ icke täcka avverkningskostnaderna eller eljest ge ett alltför knappt rotvärde för att avverkning överhuvud taget skall kunna anses lönande.

Viss åtgärd till främjande av bränsleförsörjningen föreslås likaledes i en till riksdagen nyligen avlämnad proposition nr 128. Enligt gällande bestämmelser kunna omskolningsbidrag och familjetillägg samt hyresbidrag utgå till ovana skogsarbetare. Däremot kan emellertid icke hyresbidrag tillgodogöras enligt nämnda bestämmelser av i arbetskonflikt indragna arbetare, som åtaga sig skogsarbete. Ifrågasvarande proposition avser att åstadkomma en ändring härvidlag i så måtto, att kungörelsen om hyresbidrag skall göras tillämplig även för dylika i arbetskonflikt engagerade för skogsarbete ovana arbetare. Eftersom det måste anses vara ett intresse av stor allmän betydelse, att vedbränsle avverkas i för bränsleförsörjningens behov erforderliga mängder, så kan enligt vår mening någon berättigad erinran icke göras emot att man på detta sätt söker skapa förutsättningar för utökning av arbetskrafterna på här ifrågasvarande område. Men även om man är överens därom, så föreligger det likväl anledning ifrågasätta, huruvida det kan anses tillfredsstäl-

lande att i nu rådande allvarliga läge i så betydande mån basera bränsleavverkningsen på användning av ovan arbetskraft. Varje tillskott är givetvis värdefullt i och för sig, men det torde vara klokt att icke ställa förväntningarna härvidlag alltför högt. Försiktigheten torde nog bjuda, att man i största utsträckning inriktar sig på att använda den för dylika arbetsuppgifter vana arbetskraften. För någon tid framåt komma visserligen gagnvirkesavverkningsarna att fortgå, och under denna tid kunna de ordinarie skogsarbetarna icke i någon större omfattning lösgöras för bränsleavverkning, men så småningom bli ju dessa slutförda och då måste det vara angeläget att dessa inom yrket tränade arbetare i omedelbar anslutning härtill fortsätta med avverkning av vedbränsle. Som regel brukar det nämligen förhålla sig så, att det uppstår ett tomrum efter de ordinarie avverkningsarnas avslutning på vår sidan och innan nytt arbete åtages, och det bör därför vara angeläget ur bränsleförsörjningens synpunkt att detta tomrum utfylles. Med hänsyn till att ersättningen för arbete med upphuggning av virke för bränsleändamål betalas lägre än vad fallet är beträffande arbetet med gagnvirke, äro vederbörande icke så angelägna att utan vidare åtaga sig dylikt arbete, och alldeles särskilt blir ju detta förhållandet, om utsikter finnas att inom någon tid erhålla mera lönande arbete. I ändamål att stimulera de vana skogsarbetarna att efter de ordinarie skogsavverkningsarnas slutförande åtaga sig vedavverkning skulle det enligt undertecknades mening vara väl motiverat, att även dessa finge tillgodogöra sig ett bidrag av statsmedel utöver den avtalsenliga förtjänsten, att betraktas såsom en lönefyllnad eller svårighetsersättning. Därest så sker så torde man nog kunna utgå från, att det blir möjligt att avverka vedbränsle i sådan myckenhet, att landets försörjning härmed på ett tillfredsställande sätt tryggas. I vad det gäller formen för statsbidragets utgående, så erbjuda sig olika möjligheter. Den i och för sig enklaste bidragsformen förefaller bestå däri, att i fråga om arbeten utom körning ett bestämt belopp per arbetsdag utbetalades. Det torde vara nödvändigt att fastställa bidraget till sådan storlek, att det verkar tilldragande för de arbetare, varom här är fråga, och med tanke härpå synes ett belopp av tre kronor per dag vara lämpligt och ändamålsenligt. Visserligen kan vid användning av dylik bidragsform någon riktigt betryggande kontroll ej ske beträffande den av arbetarna utförda effektiva arbetstiden, men liknande olägenhet torde likaledes i viss mån förefinnas beträffande den för ovan arbetskraft gällande bidragsmetoden, där omskolningsbidraget och familjetillägget utgår per dag räknat. Självfallet torde emellertid vara, att därest tilläggsersättning skall utgå med ett visst belopp per dag, så måste någon risk tagas, vilken dock förefaller mindre avskräckande alldestund arbetarnas pålitlighet och ansvars känsla i regel äro oomtvistliga.

Förutom det här anvisade systemet bestående av dagsbidrag kan även tagas under övertvägande utbetalande av tillägg i annan form. För kastved synes det icke vålla någon olägenhet ur kontrollsynpunkt att arbetarna få tillgodo-

göra sig ett pristillägg räknat per m^3 . Utgår man från att statens bidrag till dagsförtjänsten bör stanna vid ett belopp av 3 kr. och att en normal dagsprestation omfattar 3,5 à 4 m^3 ved, så torde ett pristillägg av 80 öre per m^3 få anses skäligt. Vid avverkning av ved eller kolbränsle i 3 m längder, vilket förekommer i stor utsträckning norrut inom landet, utgår ackordspriset per hugget och upplagt s. k. res, och i dylika fall måste tillägget utgå med ett visst belopp för varje sådant res. Tjugo res få anses utgöra en ordentlig dagsprestation, och bör därför pristillägget fastställas till 15 öre per res. Under förutsättning att bidragsmetoden med dagstillägg ej skulle komma till användning, så blir ju apparaten tydligen något mera komplicerad beroende på de inom landet praktiserade olika arbets- och betalningsmetoderna, och vid sådant förhållande måste självfallet pristillägget utgå med hänsyn till den metod som tillämpas inom det ena eller andra området. Eftersom det finns mindre skogsägare, vilka icke leja arbetskraft utan själva hugga vedbränsle å egen mark i mindre omfattning för försäljning, så böra sådana rättvisligen kunna åtnjuta samma tillägg som om de åtagit sig upphuggning av vedbränsle å annans mark i egenskap av arbetstagare. Körare av det virke till vars avverkning bidrag av statsmedel utgått böra likaledes erhålla del av de förmåner, varom här är fråga, och för detta arbete torde ett pristillägg av 50 öre per m^3 ungefärligen korrespondera med de i det föregående föreslagna tilläggen för huggningen.

Beträffande tidpunkten för tillämpningen av eventuellt beslutade här skisserade ytterligare åtgärder för bränsleförsörjningens tryggnad, så böra bestämmelser härom självfallet träda i kraft skyndsammast möjligt, förslagsvis den 1 april, och i vad de avse huggningen gälla till och med den 31 augusti innevarande år. Med hänsyn till att framforslingen av bränslet icke kan fullgöras under denna tid bör längre tid medgivas härför, och kan denna lämpligen fastställas att gälla till den 1 februari 1946. Kungl. Maj:t torde av riksdagen bemyndigas att utfärda nödiga bestämmelser härom.

Under hänvisning till vad ovan anförts tillåta vi oss vördsamt hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 128 måtte besluta, att vana skogsarbetare vilka under tiden 1 april—31 augusti innevarande år sysselsättas med avverkning av vedbränsle av statsmedel under benämningen löne- eller svårighetstillägg måtte erhålla ett belopp per dag å 3 kr. eller, därest dylik bidragsform icke anses lämplig,

att för varje under nämnda tid avverkad och upplagd m^3 vedbränsle erhålla ett pristillägg av 80 öre per m^3 och beträffande långved upplagd i s. k. res ett pristillägg å 15 öre för varje sådant res samt, därest avverkning förekommer enligt annan arbetsmetod och ackordsprissättning, pristillägg i för-

hållande härtill, ävensom att ägare av skog som personligen utför avverkningsarbetet tillerkännes enahanda förmån,

att till körare av ifrågavarande vedbränsle till väg eller godkänd lastageplats under tiden 1 april 1945—1 februari 1946 måtte utgå ett pristillägg av 50 öre per m³ samt

att Kungl. Maj:t vid ett bifall härtill må bemyndigas utfärda erforderliga bestämmelser härom.

Stockholm den 10 mars 1945.

Evald Ericsson

i Sörsjön.

Fredr. Sundström

i Vikmanshyttan.
